

Juryrapport Nico Scheepmaker Beker – 19e editie - april 2023

De jury van de Nico Scheepmaker Beker heeft vijf boeken genomineerd voor de verkiezing van het beste sportboek van 2022. In totaal zijn dit jaar 43 boektitels ingestuurd door 35 verschillende uitgevers uit Nederland en Vlaanderen. Eén boek verscheen in eigen beheer.

De jury las in 2022 meer boeken van hoge kwaliteit en originaliteit dan in voorgaande jaren. Misschien is hier sprake van een 'corona-effect'. Door het afgelasten van grote sportevenementen de afgelopen jaren, hadden schrijvers wellicht meer tijd om aan een boek te werken.

De jury was daarbij verheugd te zien dat er een grote diversiteit aan maatschappelijke thema's in de sportboeken aan bod kwam, zoals mentale weerbaarheid, homoseksualiteit, en de invloed van oorlog en politiek op sport en sporter.

Ook over de diversiteit aan genres is de jury te spreken. Naast de jaarlijkse stapel sportbiografieën, waren er dit jaar boeken die de canon van een sport beschrijven, was er satire, poëzie, geschiedenis, aandacht voor supporters, de studentensport, de aantrekkingskracht van oud-voetballers en de controversiële toewijzingen van toernooien door de FIFA.

Voor de winnaar waren er dit jaar een paar duidelijke kandidaten die elkaar in waardering niet veel ontlieden, maar toch was het debat binnen de jury onder leiding van voorzitter Femke Heemskerk snel beslecht.

Bijzondere vermelding

Een bijzondere vermelding is op zijn plaats voor de inzending van een sportboek in makkelijke taal 'Max Verstappen: To The Max', geschreven door Frans van Duijn en een uitgave van Eenvoudig Communiceren, een uitgeverij die boeken voor laaggeletterden publiceert. Een dergelijk boek haalt wellicht niet gemakkelijk de laatste vijf omdat de jury ook altijd oog heeft voor fraai gecomponeerde en literaire teksten. Het stimuleren van lezen over sport door een breder publiek juicht de jury toe.

Daarnaast zou de jury graag een compliment uitdelen aan de makers van het boek 'Game Changers' van uitgeverij Arko Sports Media dat alle aspecten binnen de geschiedenis van het Nederlandse basketbal in aantrekkelijke hoofdstukken vat in een gigantisch, mooi uitgegeven koffietafelboek.

En ook is er veel waardering voor de vakkundige schrijvers van 'De Canon van de Nederlandse Atletiek' van uitgeverij Vesper Publishing. Een voor elke allround sportliefhebber onmisbaar, en zeer lezenswaardig naslagwerk.

De genomineerde boeken:

Een Duitse Zomer – Rolf Bos - Alfabet Uitgevers

Het was prachtig weer die september, maar deze Duitse zomer was inktzwart. De Olympische Spelen van München 1972 hadden de vrolijkste Spelen ooit moeten worden. Eentje die de herinnering aan de zogenaamde ‘Hitler Spelen’ van 1936 hadden moeten doen vervagen. Sportjournalist en historicus Rolf Bos reconstrueert in ‘Een Duitse Zomer’ op caleidoscopische wijze de dramatische gebeurtenissen in de aanloop, tijdens en na de gijzeling van de Israëliische ploeg die elf van hen het leven kost.

We arriveren bij die zwartste dagen uit de Olympische geschiedenis via de wervelend opgetekende levensverhalen van zowel de door de Holocaust getekende Joodse ploeg, de machtsbeluste IOC-bobo’s en de Duitse notabelen die heulden met de nazi’s, als de door oorlog en onderdrukking gevormde Palestijnse terroristen. ‘Een Duitse Zomer’ is de zeer geslaagde en zeer gelaagde uitkomst van een journalistieke monsterklus die je een beklemmend inkijkje geeft achter de vrolijke, vredelievende façade van de moderne Olympische Spelen.

Liverpool – James Worthy – Uitgeverij Thomas Rap

In veertien hoofdstukken die vernoemd zijn naar spelers van FC Liverpool, gaat het in zalige, barokke zinnen over een Engelse vader, een Nederlandse zoon en een iconische voetbalclub, en hoe die drie in liefde met elkaar verbonden zijn. Tot ver voorbij het moment dat één van die drie wegvalt. Als eerbetoon aan de zo gemiste vader met wie de Amsterdamse schrijver een aantal keren wedstrijden bezocht, onderneemt Worthy een emotionele zoektocht naar de oorsprong van diens grootste passie en leert zo ook zichzelf beter kennen. ‘Vroeger dacht ik dat liefde om chocolaatjes, strandwandelingen en sieraden ging, maar dat was ver voordat mijn moeder gouden knopen kreeg. Tegenwoordig weet ik wel beter. Liefde draait niet om de wittebroodsweken, maar om de maanden dat het brood beschimmeld is. Als alles donzig en groen met witte randen is. Als je niet kunt vluchten in het moment, maar alleen nog in elkaar. Als je met uitgezaaide kanker in je buik en met je rug tegen de muur staat. Leunt. Als je op omvallen staat en niets of niemand je meer op kan vangen. Dat is waar liefde woont.’ Wie zoiets op papier krijgt, kan schrijven. Rauw. Lief. Romantisch. Teder. Niemand kan zo mooi rouwen als James Worthy. ‘Liverpool’ is een virtuoze liefdesverklaring aan een stad, een club, maar boven alles aan een vader.

De Spaanse Renner – Lidewey van Noord – Uitgeverij Volt

Ontsnappingsen uit het peloton zijn al ontelbare malen beschreven, maar niet eerder eentje zoals in deze puntgave novelle over de proloog van de Vuelta in Brabant van auteur Lidewij van Noord. Van list, bedrog en een valpartij in de onafatend voortrazende wielerkaravaan naar de kalme genoegens van het koeien melken.

In dit intrigerende verhaal zijn een gelauwerde Spaanse wielrenner en een Brabantse boer plots tot elkaar veroordeeld. En dan stijgen er grote vragen op bij de lezer. In hoeverre zijn we heer en meester over de koers van ons leven? Kan er een andere, liefdevollere weg worden ingeslagen? En als dat kan, durf je dan? Van Noord heeft zich laten inspireren door de film 'De Poolse Bruid' en gezien de homo-erotische spanning tussen de twee zwijgzame mannen wellicht ook door de film 'Brokeback Mountain'. Het weinig glamoreuze boerenbestaan kent geen verrassingen en toch zindert dit verhaal tot op de laatste pagina.

Fabio & Julius – Menno Haanstra – Uitgeverij De Muur

Twee tieners met dezelfde droom naast hun fietsen in een startvak. Als journalist Menno Haanstra besluit twee jonge beloften jarenlang te volgen om te kunnen beschrijven wat maakt dat de een het wel redt tot het profcircuit en de ander niet, dan zou je zeggen dat hij pech heeft als ze het allebei halen, maar het leven is onnavolgbaarder dan dat. Karakter en opvoeding lijken aanvankelijk de bepalende factoren voor de kansen van Fabio Jakobsen en Julius van den Berg. Fabio is het supertalent dat er alles voor doet, Julius moet het hebben van hard werken, maar lijkt minder serieus. Maar dat is buiten het noodlot gerekend. En buiten persoonlijke groei.

Als de twee carrières definitief uit elkaar lijken te gaan lopen, komt Fabio Jakobsen gruwelijk ten val bij de finish van de eerste etappe in de Ronde van Polen. Zijn verwondingen aan schedel en gezicht zijn zo ernstig dat tijdens een operatie vijf uur lang wordt gevochten voor zijn leven. Ook daarna is zijn herstel lang niet zeker. De gedachte aan fietsen is bij zijn dierbaren heel ver weg. Maar niet voor collega's in het peloton, inclusief Julius die gewoon moet blijven vechten voor zijn plek niet wetende of zijn maatje het zal redden. Het zijn aangrijpende hoofdstukken. De schrijver van 'Fabio & Julius' zit zijn hoofdpersonen, hun families en hun ploegen steeds dicht op de huid waardoor alle emoties rond sport én privé sterk invoelbaar zijn. Dat Fabio na alle ellende van operaties en rechtszaken gewoon weer wedstrijden wint en ook de inmiddels vader geworden Julius zijn plek in het peloton definitief veroverd heeft, maakt dit boek een prachtig document voor de veerkracht van de jonge topsporter.

De Laatste Man – Pepijn Keppel - Uitgeverij Thomas Rap

De intense wens om op een cruciaal moment in aanwezigheid van je ouders niet te worden gekozen in de selectie, daarover lasen we niet eerder in de autobiografie van een succesvolle sporter. Pepijn Keppel beschrijft pijnlijk openhartig zijn hoop om door de mand te vallen en niet meer te hoeven doen alsof. Zijn hockeytalent voelt als een vloek in plaats van een zegen.

Hij traint hard, reist met Jong Oranje naar internationale toernooien, maar wil dit allemaal niet. Zijn plezier in de sport wordt vergald door twee factoren: hij heeft ontdekt dat hij op mannen valt en hij is ziek van de prestatiedruk.

Omdat 'homo' ook onder zijn teamgenoten een veelgebruikt scheldwoord is, durft hij niet uit de kast te komen en voelt hij zich steeds eenzamer. De momenten van wanhoop en mentale kwetsbaarheid beschrijft hij rauw en plastisch. Hoe is het mogelijk dat niemand in zijn omgeving ziet dat hij diepongelukkig is? Dit is een belangrijk boek omdat het indringend duidelijk maakt dat ook buiten het voetbal homofobie nog lang niet is uitgeroeid is. Daarbij drukt het boek ons ook met de neus op het feit dat niet elke sporter een intrinsieke motivatie voelt om er alles voor te geven en wat die verbeterde spanning doet met het welzijn van de individuele sporter. Verplichte kost voor iedereen die zich met sport bemoeit en een rol kan spelen in de acceptatie van homoseksualiteit en het verkrijgen van meer aandacht voor mentale kwetsbaarheid.

De jury van de Nico Scheepmaker Beker bestaat uit:

Femke Heemskerk (voorzitter)

Wilfred van Buuren

Ruurd Edens

Marie-José Kleef

Tom Zwanenburg

Juryprijs

De Nico Scheepmaker Beker is de juryprijs voor het beste sportboek van het jaar. De Nico Scheepmaker Beker wordt sinds 2005 jaarlijks uitgereikt. De prijs is vernoemd naar (sport)journalist Nico Scheepmaker (1930-1990), die vanaf 1957 schreef over sport. Met zijn aanpak, waarbij hij oog had voor details die anderen onbesproken lieten, heeft hij de Nederlandse sportjournalistiek veranderd. Hij schreef niet alleen sportboeken maar was daarnaast columnist en dichter.

Namens de organisatie,

Carla de Groot (Olympisch Stadion) en Mark Grijsbach (Sportboek.nl)